

DENETİM

KISA ÖZET

KOLAYAOF

DENETİM

1. Ünite – Denetime Giriş ve Denetim Standartları

DENETİME GİRİŞ VE FİNANSAL TABLOLARIN DENETİMİ

Denetim, ekonomik faaliyetler ve olaylara ilişkin savlarla kabul edilmiş ölçütler arasındaki uygunluğun derecesini araştırmak ve sonuçlarını ilgili kullanıcılara iletmek amacıyla nesnel biçimde kanıt toplayan ve değerleyen sistematik bir süreçtir. Denetim türleri Üç başlık altında ele alınabilir: Finansal tabloların denetimi, uygunluk denetimi ve faaliyet denetimi.

Finansal Tabloların Denetimi; Finansal tablolar, işletme dışına işletme ile ilgili finansal bilgi sunmanın temel araçlarıdır ve işletmenin finansal durumunu ve faaliyet sonuçlarını para birimi olarak gösterir. Finansal tabloların denetiminin amacı, ilgili taraşara sunulmuş geniş içerikli bilgilerin bu tabloların düzenlenme ilkelerine ve amacına uygun olarak konmuş ölçütlerle uyumlu olup olmadığını belirlemektir. Burada bu ölçütleri oluşturan temel öge, *genel kabul görmüş muhasebe ilkeleridir*. Denetçi, daha sonra da değinileceği gibi, denetim raporunda da incelemiş olduğu finansal tabloların genel kabul görmüş muhasebe ilkeleriyle uygunluğunu ortaya koyacaktır.

Uygunluk Denetimi; Her işletme; faaliyet amaçlarına ulaşmak için işletme içinde bir dizi yordamı, kuralı ve politikayı oluşturmak ve bunları uygulamak zorundadır. Ayrıca yasalar ve hükümetlerce yapılan düzenlemeler de işletmece uyulması zorunlu (veya gerekli) olan ve iç işleyişe yansıyan öğelerdir. İşletme yönetimi; konmuş bu politikalara, kurallara, yordamlara örgüt bölümlerince uyulup uyulmadığını belirlemek amacıyla denetim yapılmasını isteyebilir.

Denetçi için bölümlerce uyulması gerekli bu kurallar, *ölçütlerdir*; bölümlerin bu ölçütlere uyma ve uygulama derecesinin denetçi tarafından belirlenmesi *uygunluk denetimidir*. Doğal olarak uygunluk denetiminden elde edilen sonuçlar, denetçi için finansal tabloların denetiminde de yol gösterici olacaktır. Denetçi, örgüt bölümlerinin kurallardan uzaklaşmasının finansal tablolara bir sorun olarak yansıyabileceğini ya da kurallara uygun hareket edilmesinin finansal tabloların doğruluğunu güçlendirecek bir yansıması olacağını düşünerek denetimini planlayacaktır.

Faaliyet Denetimi; Faaliyet denetimi, örgütsel faaliyetlerin sistematik bir biçimde incelenerek bu faaliyetler için kullanılan kaynakların *etkinlik ve verimliliğe* ilişkin sonuçlarının saptanmasıdır. Etkinlik, işletmenin bölümler temelinde belirlemiş olduğu hedeflerine ulaşmasının ölçüsüdür. Verimlilik ise belirlenmiş hedeflerle bu hedeflere ulaşmak için kullanılan kaynakların birbirine oranıdır. Faaliyet denetimi, *başarım denetimi* veya *yönetim denetimi* olarak da anılmaktadır ve genellikle finansal tabloların denetiminden veya uygunluk denetiminden daha güç bir denetimdir.

DENETÇİ TÜRLERİ

Çok farklı ve çok türde denetçi sayılabilmekle birlikte denetçiler üç başlık altında sınıflandırılabilirler: *Dış denetçiler, iç denetçiler ve kamu denetçileri*.

Dış Denetçi; *Bağımsız denetçi* olarak da adlandırılan dış denetçi, bir denetim şirketine bağlı olarak veya kendi başına denetim hizmeti veren kişidir. Dış denetçi olarak anılmalarının nedeni, denetledikleri işletmenin bir çalışanı olmamalarından ileri gelmektedir. Dış denetçiler; eğitimleri, uzmanlıkları, yetenekleri ve bağımsızlık nitelikleriyle denetim sürecinde

çok önemli bir işlevi yerine getirirler. Bu nedenle denetledikleri işletmeye karşı sorumluluklarının yanı sıra toplumsal bir sorumluluk da taşırlar.

İç Denetçi; Özel işletmelerde, ortaklıklarda, devlet kuruluşlarında ve diğer kuruluşlarda görevli olarak yani o işletmenin bir çalışanı veya memuru olarak görev yapan denetçiler; iç denetçi olarak tanımlanırlar. Büyük işletmelerde iç denetim fonksiyonu, geniş biçimde örgütlenmiş bir müdürlük olarak yer alabilir ve çok önemli bir görevdir. Bu bölüm, yönetim kuruluna bağlı olarak faaliyet gösterir. İç denetçi, yönetim adına denetim yaparak konmuş ölçütlere ve bu ölçütleri temel alan yordamlara işletme tarafından uyulup uyulmadığını düzenli olarak gözden geçirir. Ayrıca yordamların işlevselliğini araştırarak bu yordamları geliştirmek ve yeni yordamlar tasarlamak da iç denetim bölümünün görevleri arasındadır.

Devlet Denetçileri; Kamu denetçileri olarak da adlandırabileceğimiz devlet denetçileri, istihdam edildikleri kendi kuruluşlarının denetimlerini yapmanın yanı sıra vergi yükümlülerinin de vergi yasalarına uyup uymadıklarını ve beyanlarının doğru olup olmadığını denetlerler.

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA MESLEKİ ÖRGÜTLENME

Özellikle ABD'de ve kıta Avrupa'sında muhasebe mesleğinin gelişimi ve örgütlenmesiyle birlikte denetim alanında örgütlenme açısından önemli gelişmeler olmuştur. ABD'de Amerikan Sertifikalı Serbest Muhasebeciler Birliği (AICPA) bünyesinde kurulan *Denetim Standartları Uygulama Komitesi* (ASEC) tarafından denetim standartları ve tebliğleri sürekli oluşturulmakta ve yayımlanmaktadır. Yine *İç Denetçiler Birliği*, iç denetime ilişkin standartlar geliştiren bir işleve sahiptir.

4

İngiltere ise denetim mesleğinin doğduğu ülke olarak kabul edilmektedir ve muhasebe mesleğini örgütleyen altı ayrı bağımsız kuruluş *Denetim Uygulama Komitesi*ni (APC) kurmuşlardır. Ülkemizde muhasebe mesleğinin oluşturulması yönünde ilk çabalar 1932 yıllarında başlamıştır. Ancak bu çabaların sonucu hazırlanan tasarı yasalaşamamıştır. Denetçi, ancak ortakları yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir unvanını taşıyan bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir

GENEL KABUL GÖRMÜŞ DENETİM STANDARTLARI

Denetim standartları, denetçinin denetim başarımının kalitesinin ölçüsünü oluşturur. 1947 yılında AICPA (American Institute of Certified Public Accountants) tarafından çıkarılan ve muhasebe çevrelerince benimsenmiş olan *genel kabul görmüş denetim standartları*, bir anlamda denetimin temel yapısını oluşturmaktadır.

Denetim standartları, bir yandan denetçinin niteliklerini ortaya koyarken bir yandan da bu denetçinin denetim sürecinde izlemesi gerekli yolu ortaya koyar ve denetçi için denetim sürecinin nihai ürünü olan denetim raporunun da niteliğini belirler Genel kabul görmüş denetim standartları, nitelikli bir denetimin temel koşullarını ortaya koyan ve şu üç kategorideki on standarttan oluşur: *Genel standartlar, çalışma alanı standartları, raporlama standartları*.

Genel Standartlar; Genel standartlar, denetçinin niteliğini belirleyen standartlardır. Denetçinin kişiliğini, mesleki sorumluluğunu ve mesleki niteliklerini ele alan bu standartlar;

denetim sürecinde denetçinin önemini de ortaya koyan standartlardır. Bu kategoride yer alan standartlardan *mesleki eğitim ve uzmanlık standardı*, denetim görevini gerçekleştirecek olan denetçinin yeterli teknik bilgiye ve deneyime sahip olmasını öngörmektedir. Denetçi, denetimini bu şekilde yürütebilecek bağımsız düşünme yeteneğine ve mantıksal yapıya ulaşmış ve bunu içselleştirmiş olmalıdır.

Bu, aynı zamanda meslek ahlakı kurallarının bir gereğidir. Bu önemli koşulu ileri süren standart, *bağımsızlık standardı*dır. Bağımsızlık, denetçinin hazırladığı rapora güvenilirlik olarak yansımaktır. Genel standartların sonuncusu olan *mesleki özen standardı*, denetçinin denetimini mesleğinin gerektirdiği kurallara büyük bir özenle uyarak gerçekleştirmesini öngörmektedir. Mesleki özen, aynı zamanda mesleğe olan saygı demektir.

Çalışma Alanı Standartları; Çalışma alanı standartlarının birincisi, *planlama ve gözetim*dir. Denetçi, denetlediği işletmenin finansal tablolarına ilişkin bir karara varmak istemektedir. Bu amaçla bir dizi denetim adımından oluşan bir süreci tamamlamak zorundadır. Çalışma alanı standartlarının ikincisi, *iç kontrolün anlaşılması*dır. Denetçi için denetiminin en önemli alanlarından biri, işletmenin iç kontrol yapısıdır.

İç kontrol; yönetim tarafından oluşturulan finansal raporlamanın güvenilirliğini, yasalara ve kurallara uygunluğu, faaliyetlerin etkinliğini ve verimliliğini sağlayan bir süreçtir. Üçüncü standart, *kanıt toplama* standardıdır. Denetçiler; yönetimce finansal tablolarda ileri sürülen savları destekleyen kanıtları araştırmak, elde etmek ve bunları değerlemek zorundadırlar. Denetçi, bu kanıtları ele geçirmek için çok çeşitli denetim yordamları uygular.

Raporlama Standartları

Denetçinin raporunu hazırlarken göz önünde tutması gereken dört standart bulunmaktadır:

1. Genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygunluk standardı,
2. Genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinde tutarlılık (değişmezlik) standardı,
3. Açıklama standardı,
4. Görüş bildirme standardı.

ULUSLARARASI DENETİM STANDARTLARI

Uluslararası alanda kabul gören denetim standartlarının belirlenmesi konusunda dünyadaki en yetkin ve etkili kuruluş, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonudur (IFAC). Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu, kendi içinde oluşturduğu Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu aracılığı ile uluslararası denetim standartlarını belirlemektedir.

Türkiye’de de 20 fiubat 2003 tarihinde Türkiye Denetim Standartları Kurulu (TÜDESK) kurulmuştur. Kurulun amacı, 3568 sayılı Yasa’ya tabi ruhsatlı meslek üyelerinin üstlendikleri ve yetkili oldukları denetim faaliyetlerini disiplinli bir biçimde yürütebilmeleri için “ulusal denetim standartları”nı saptamak, belirlemek ve yayımlayarak güncelliğini korumaktır

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/denetim-ady212u?search=%C4%B0%C5%9E%40%41%50>